

**Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана
Хмельницького**
Навчально-науковий інститут соціально-педагогічної та мистецької освіти

Кафедра початкової і спеціальної освіти

Назва освітнього компонента <i>Нормативний/вибірковий</i>	Логопедична корекція специфічних розладів шкільних навичок <i>нормативний</i>
Ступінь освіти Бакалавр /магістр / доктор філософії Освітня програма	Магістр Спеціальна освіта. Логопедія
Рік викладання/ Семестр/ Курс (рік навчання)	2023/ 1 семестр / 1 курс
Викладач	Сасенко Юлія Олександрівна
Профайл викладача	https://inst.mdpu.org.ua/navchalno-naukovyj-institut-sotsialno-pedagogichnoyi-ta-mystetskoyi-osvity/1kafedra-pochatkovoyi-osvity/sklad-kafedry-pochatkovoyi-osvity/sayenko-yuliya-oleksandrivna/
Контактний тел.	
E-mail:	saenko.yulya@gmail.com
Сторінка освітнього компонента на сайті центру освітніх дистанційних технологій МДПУ імені Богдана Хмельницького	
Консультації	<i>Онлайн-консультації:</i> через систему ЦОДТ МДПУ ім. Б. Хмельницького.

1. АНОТАЦІЯ

Освітній компонент «Логопедична корекція специфічних розладів шкільних навичок» є ознайомлення з особливостями фронтального та індивідуального обстеження дітей масових та спеціалізованих шкіл, застосування діагностичних прийомів, наочного матеріалу для обстеження та корекції навчальної діяльності.

Ознайомлення з методикою подолання фонетичних помилок; принципи та прийоми формування дії звукового аналізу та синтезу; корекційної роботи з подолання графічних, семантичних, оптико-просторових помилок та когнітивних і мнестичних функцій.

Навчальна дисципліна є нормативною, належить до циклу професійної та підготовки

Предметом вивчення освітньої компоненти «**Логопедична корекція специфічних розладів шкільних навичок**» є навчально-методичне забезпечення процесу навчання та виховання дітей з обмеженими інтелектуальними можливостями в умовах інклюзивної освіти.

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Метою освітньої компоненти «Логопедична корекція специфічних розладів шкільних навичок» є формування у здобувачів вищої освіти теоретико-методологічних знань особливості мовленнєвої діяльності; визначити психолінгвістичні особливості сприймання та породження мовлення у дітей; розкрити особливості дослідження мовленнєвої діяльності; визначити напрямки корекції порушень мовлення у дітей з порушеннями мовлення

Завдання: 1) надання здобувачам знань теоретичних положень з методики навчання дітей з особливими освітніми потребами; 2) озброєння прийомами і вміннями відбору необхідних форм, методів організації навчального процесу, який би задовольняв освітні потреби всіх дітей; 3) формування професійно-педагогічної позиції, потреби у самовдосконаленні; 4) формування освіченої, творчої особистості майбутнього вчителя, педагога, здатного створити позитивний клімат в шкільному середовищі та за його межами; 5) формування готовності до співпраці в умовах партнерської взаємодії з іншими учасниками процесу інклюзивного навчання.

3. ПЕРЕЛІК КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ, ЯКІ НАБУВАЮТЬСЯ ПІД ЧАС ОПАНУВАННЯ ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ

Інтегральна компетентність:

Здатність розв'язувати складні задачі дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері спеціальної та інклюзивної освіти;

Загальні компетентності :

ЗК 7. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел;

ЗК 8. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях;

ЗК-10. Здатність до проведення досліджень на відповідному рівні.

Фахові компетентності:

СК 2. Здатність розробляти та впроваджувати інноваційні методики і технології корекційно-розвивальної роботи з особами з особливими освітніми потребами, зокрема з тяжкими порушеннями мовлення;

СК 3. Здатність здійснювати діагностико-аналітичну, корекційно-розвивальну, консультативну діяльність в галузі логопедії з урахуванням особливих потреб дітей;
СК 8. Здатність до організації процесу навчання, виховання й розвитку дітей з порушеннями мовленнєвого розвитку в умовах інклюзивного освітнього середовища.

3. ФОРМАТ КУРСУ

Освітня компонента «**Логопедична корекція специфічних розладів шкільних навичок**» передбачає лекційні, практичні заняття і самостійну роботу. У процесі вивчення курсу важливо зосередити увагу на засвоєнні знань із таких питань: оволодіння стратегією навчання в інклюзивному класі; методикою навчання учнів з різними нозологіями; інтегруванням таких дітей до навчання у масовому освітньому закладі. Підвищенню ефективності практичних занять сприятиме передбачене програмою виконання різних типів завдань, завдань з логічним навантаженням; написання фрагментів уроків для учнів з мовленнєвими порушеннями з різних предметів.

4. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Результати навчання (РН)

РН 2. Здійснювати дослідження та/або провадити інноваційну діяльність з метою отримання нових знань, створення нових та удосконалення традиційних технологій викладання і супроводження та в ширших мультидисциплінарних контекстах.

РН 4. Добирати та застосовувати ефективні методики комплексного оцінювання розвитку дітей, рефлексувати та критично аналізувати достовірність одержаних результатів оцінювання, визначати на основі їх інтерпретації особливі освітні потреби дітей, організацію логопедичного супроводу та рівень освітньої підтримки.

РН 6. Встановлювати ефективну взаємодію з батьками, колегами, фахівцями, різними соціальними інституціями з метою забезпечення якості спеціальної та інклюзивної освіти на засадах партнерства.

РН 12. Організовувати та здійснювати методичний супровід процесу навчання, виховання й розвитку дітей з порушеннями мовлення в умовах спеціальних закладів освіти та інклюзивного освітнього середовища.

5. ОБСЯГ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Вид заняття	лекції	семінарські заняття	самостійна робота
К-сть годин	16	28	76

6. ОЗНАКИ КУРСУ

Рік викладання	семестр	спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний \ вибірковий
2023	1	Спеціальна освіта. Логопедія	1	О

7. ТЕХНІЧНЕ Й ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ /ОБЛАДНАННЯ

Здобувачі отримують додаткову інформацію з курсу за допомогою використання мультимедійного обладнання – перегляду презентацій, відеоматеріалів.

8. ПОЛІТИКИ КУРСУ

Політика академічної поведінки та етики:

- Не пропускати та не запізнюватися на заняття за розкладом;
- Вчасно виконувати завдання семінарів та питань самостійної роботи;
- Вчасно та самостійно виконувати періодичні контрольні завдання

9. Схема курсу

Назви тем	Кількість годин					
	Денна/заочна форма					
	усього	у тому числі				
л		п	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7
Тема 1. Характеристика шкільних навичок	20	4	4			12
Тема 2. порушення письма та читання	18	2	4			14
Тема 3. порушення математичних навичок	18	2	4			12
Тема 4. діагностика порушень шкільних навичок	18	2	4			14
Тема 5. методика корекції порушень навичок читання та письма	20	4	6			12
Тема 6. методика корекції порушень математичних навичок	16	2	6			12
Усього годин	120	16	28			76

10. Теми лекцій

№ з/п	Назва теми лекції та питання, що вивчаються	Кількість годин
1	<p>Характеристика шкільних навичок</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Характеристика поняття «шкільні навички». 2. Особливості формування шкільних навичок. 3. Фактори що впливають на порушення шкільних навичок 4. Ознаки порушення шкільних навичок 	4
2	<p>Порушення письма та читання</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Класифікація дислексії та дисграфії 2. Особливості формування писемного мовлення та математичних навичок в онтогенезі 3. Розвиток фонематичного сприймання дітей з дислексією та дисграфією 4. Розвиток оптико-просторового сприймання у дітей з порушеннями шкільних навичок. 5. Розвиток навичок звукобуквенного аналізу та синтезу у молодших школярів з порушеннями шкільних навичок 	2
3	<p>Порушення математичних навичок</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Класифікація дискалькулії. 2. Особливості формування математичних навичок 3. Формування розуміння математичних знаків та символів 4. Особливості формування вміння розв'язування арифметичних задач. 5. Особливості формування вміння словесного позначення системи числення. 	2
4	<p>Діагностика порушень шкільних навичок</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Особливості дослідження готовності дитини до засвоєння шкільних знань. 2. Особливості дослідження порушень письма і читання 3. Особливості дослідження математичних навичок 4. Особливості аналізу продуктів діяльності учнів (зошити, малюнки тощо) 	2
5	<p>Методика корекції порушень навичок читання та письма</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Зміст логопедичної роботи з подолання фонетичних помилок 2. Вправи для початкового етапу формування слухового контролю. 3. Формування фонематичного аналізу і синтезу у учнів. Прийоми визначення кількості звуків у слові. Формування аналізу ізольованих звуків. 4. Формування довільного оперування звуковим складом слова. 	4
6	<p>Методика корекції порушень математичних навичок</p>	2

	<ol style="list-style-type: none"> 1. Принципи планування корекційної логопедичної роботи з подолання розладів шкільних навичок 2. Профілактика порушень шкільних навичок 3. Особливості використання додаткових засобів у логопедичній роботі з подолання порушень шкільних навичок 	
Всього		16

11. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми та питання, що вивчаються	Форми контролю	Кількість годин
1	<p>Характеристика шкільних навичок</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Характеристика поняття «шкільні навички». 2. Особливості формування шкільних навичок. 3. Фактори що впливають на порушення шкільних навичок 4. Ознаки порушення шкільних навичок 	Усне опитування, поточне тестування	4
2	<p>Порушення письма та читання</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Класифікація дислексії та дисграфії 2. Особливості формування писемного мовлення та математичних навичок в онтогенезі 3. Розвиток фонематичного сприймання дітей з дислексією та дисграфією 4. Розвиток оптико-просторового сприймання у дітей з порушеннями шкільних навичок. 5. Розвиток навичок звукобуквенного аналізу та синтезу у молодших школярів з порушеннями шкільних навичок 	Усне опитування, поточне тестування	4
3	<p>Порушення математичних навичок</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Класифікація дискалькулії. 2. Особливості формування математичних навичок 3. Формування розуміння математичних знаків та символів 4. Особливості формування вміння розв'язування арифметичних задач. 5. Особливості формування вміння словесного позначення системи числення. 	Усне опитування, поточне тестування	4

4	<p>Діагностика порушень шкільних навичок</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Особливості дослідження готовності дитини до засвоєння шкільних знань. 2. Особливості дослідження порушень письма і читання 3. Особливості дослідження математичних навичок 4. Особливості аналізу продуктів діяльності учнів (зошити, малюнки тощо) 	Усне опитування, поточне тестування	4
5	<p>Методика корекції порушень навичок читання та письма</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Зміст логопедичної роботи з подолання фонетичних помилок 2. Вправи для початкового етапу формування слухового контролю. 3. Формування фонематичного аналізу і синтезу у учнів. Прийоми визначення кількості звуків у слові. Формування аналізу ізольованих звуків. 4. Формування довільного оперування звуковим складом слова. 	Усне опитування, поточне тестування	6
6	<p>Методика корекції порушень математичних навичок</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Принципи планування корекційної логопедичної роботи з подолання розладів шкільних навичок 2. Профілактика порушень шкільних навичок 3. Особливості використання додаткових засобів у логопедичній роботі з подолання порушень шкільних навичок 	Усне опитування, поточне тестування	6

12. Теми для самостійного опрацювання

№ з/п	Теми і перелік питань, що винесені на самостійне вивчення
1	Характеристика шкільних навичок
2	Порушення письма та читання
3	Порушення математичних навичок
4	Діагностика порушень шкільних навичок
5	Методика корекції порушень навичок читання та письма
6	Методика корекції порушень математичних навичок

8. МЕТОДИ ТА ФОРМИ КОНТРОЛЮ

Методи, які будуть використані для оцінювання результатів навчання:

- усний;
- письмовий (перша ті друга контрольні точки);
- тестовий контроль;
- практична перевірка під час практичних занять;
- контроль виконання завдань самостійної роботи (реферати, есе, презентації, творчі проекти тощо)
- підсумковий (семестровий) – залік.

Періодичний контроль складається з двох контрольних робіт (перша ті друга контрольні точки). Контрольна робота включає тестові завдання.

9. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ВІДПОВІДНО ДО ВИДІВ КОНТРОЛЮ

Контроль за видами діяльності здобувачів вищої освіти здійснюється шляхом поточного оцінювання знань (під час семінарських занять), контролю виконання завдань самостійної роботи (есе, презентації, творчі проекти), періодичного контролю (періодична контрольна робота), екзамену. За результатами суми двох періодичних контрольних робіт, оцінки за поточний контроль виставляється підсумкова оцінка за національною, 100-бальною шкалами і ECTS.

Загальна система оцінювання курсу

За семестр з курсу дисципліни проводяться два періодичні контролю (ПКР), результати яких є складником результатів контрольних точок першої (КТ1) і другої (КТ2). Результати контрольної точки (КТ) є сумою поточного (ПК) і періодичного контролю (ПКР): $КТ = ПК + ПКР$. Максимальна кількість балів за контрольну точку (КТ) складає 50 балів. Максимальна кількість балів за періодичний контроль (ПКР) становить 60 % від максимальної кількості балів за контрольну точку (КТ), тобто 30 балів. А 40 % балів, тобто решта балів контрольної точки, є бали за поточний контроль, а саме, 20 балів. Результати поточного контролю обчислюються як середньозважена оцінок (X_{cp}) за діяльність здобувача на практичних (семінарських) заняттях, що входять в число певної контрольної точки. Для трансферу середньозваженої оцінки (X_{cp}) в бали, що входять до 40 % балів контрольної точки (КТ), треба скористатися формулою: $ПК = (X_{cp}) * 20 / 5$. Таким чином, якщо за поточний контроль (ПК) видів діяльності здобувача на всіх заняттях $X_{cp} = 4.1$ бали, які були до періодичного контролю (ПКР), то їх перерахування на 20 балів здійснюється так: $ПК = 4.1 * 20 / 5 = 4.1 * 4 = 16.4 // 16$ (балів). За періодичний контроль (ПКР) отримано 30 балів. Тоді за контрольну точку (КТ) буде отримано $КТ = ПК + ПКР = 16 + 30 = 46$ (балів).

Здобувач вищої освіти має право на підвищення результату тільки одного періодичного контролю (ПКР) протягом двох тижнів після його складання у випадку отримання незадовільної оцінки.

Здобувач зобов'язаний відпрацювати всі пропущені семінарські заняття протягом двох тижнів. Невідпрацьовані заняття (невиконання навчального плану) є підставою для недопущення здобувача до підсумкового контролю.

Критерії оцінювання поточного контролю на семінарських заняттях (усне, письмове опитування):

«5» – здобувач в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому нормативну, обов'язкову та додаткову літературу. Правильно вирішив усі розрахункові / тестові завдання. Здатен виділяти суттєві ознаки вивченого за допомогою операцій синтезу, аналізу, виявляти причинно-наслідкові зв'язки, формувати висновки і узагальнення, вільно оперувати фактами та відомостями.

«4» – здобувач достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому нормативну та обов'язкову літературу. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки. Правильно вирішив більшість розрахункових / тестових завдань. Здобувач здатен виділяти суттєві ознаки вивченого за допомогою операцій синтезу, аналізу, виявляти причинно-наслідкові зв'язки, у яких можуть бути окремі несуттєві помилки, формувати висновки і узагальнення, вільно оперувати фактами та відомостями.

«3» – здобувач в цілому володіє навчальним матеріалом, викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових розрахунків, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки. Правильно вирішив половину розрахункових / тестових завдань. Має ускладнення під час виділення суттєвих ознак вивченого; під час виявлення причинно-наслідкових зв'язків і формулювання висновків.

«2» – здобувач не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових розрахунків, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності. Правильно вирішив окремі розрахункові / тестові завдання. Безсистемно відділяє випадкові

ознаки вивченого; не вміє зробити найпростіші операції аналізу і синтезу; робити узагальнення, висновки.

Критерії оцінювання періодичного контролю

Контрольна робота (1) включає 20 тестових завдань і 2 теоретичних питання, контрольна робота (2) – 15 тестових завдань і 23 теоретичних питання. Максимальна кількість балів за одну контрольну роботу – 30. 20 балів контрольної точки – це бали за поточний контроль. Загалом оцінка за один періодичний контроль дорівнює 50 балів.

Розгорнуті відповіді оцінюються за 5-бальною шкалою.

5 балів: здобувач дає вичерпну відповідь на поставлене питання і виявляє глибокі ґрунтовні знання з певної теми. Спроможний мислити нестандартно, давати оригінальне тлумачення проблем, здатність самостійно інтерпретувати, узагальнювати, робити висновки на основі конкретного матеріалу.

4 бали: здобувач правильно і майже в достатньому обсязі дав відповідь на поставлене питання, що підтверджує його глибокі знання з предмета, показав розуміння теми, але ще не зовсім правильно може використати знання на практиці. Має незначні помилки у викладі матеріалу.

3 бали: здобувач недостатньо орієнтується в матеріалі, не завжди може самостійно проаналізувати запропонований матеріал; не дає вичерпної відповіді на контенті питання, допускає суттєві помилки у викладі матеріалу.

1-2 бали: здобувач не зміг викласти зміст питання, погано орієнтується в матеріалі, допускаючи при цьому суттєві неточності.

0 балів: відповідь відсутня

Критерії оцінювання підсумкового (семестрового) контролю

Підсумковим контролем є екзамен, на його складання надається 100 балів за виконання тестів і 3-х теоретичних питань. Загальний рейтинг з дисципліни (ЗР) складається з суми балів (Е), отриманих на екзамені, і підсумкової оцінки (ПО) та ділиться навпіл. $ЗР = (ПО + Е) / 2$.

Здобувач, який навчається стабільно на «відмінні» оцінки і саме такі оцінки має за періодичні контролю, накопичує впродовж вивчення навчального курсу 90 і більше балів, має право не складати екзамен з даної дисципліни.

Екзаменаційний білет включає тестові завдання та відповіді на три розгорнуті питання. Максимальна кількість балів 100.

Тестові завдання: 25 тестів по 1 балу.

Розгорнуті відповіді на три завдання оцінюються за 25-бальною шкалою.

23-25 балів: здобувач дає вичерпну відповідь на поставлене питання і виявляє глибокі ґрунтовні знання з певної теми. Спроможний мислити нестандартно, давати

оригінальне тлумачення проблем, здатність самостійно інтерпретувати, узагальнювати, робити висновки на основі конкретного матеріалу. Здатен виділяти суттєві ознаки вивченого за допомогою операцій синтезу, аналізу, виявляти причинно-наслідкові зв'язки, формувати висновки і узагальнення, вільно оперувати фактами та відомостями.

16-22 балів: здобувач правильно і майже в достатньому обсязі дав відповідь на поставлене питання, що підтверджує його глибокі знання з предмета, показав розуміння теми. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації.

11-15 бали: здобувач недостатньо орієнтується в матеріалі, поверхово сприймає його зміст, не завжди може самостійно проаналізувати запропонований матеріал. Не здатен виділяти суттєві ознаки вивченого.

6-10 бали: здобувач допускає суттєві помилки у викладі матеріалу, порушує логіку відповіді, відтворює матеріал на елементарному рівні. Допускає багато суттєвих помилок у викладенні матеріалу.

1-5 балів: здобувач не зміг викласти зміст питання, погано орієнтується в матеріалі. Безсистемно відділяє випадкові ознаки вивченого.

0 балів: відповідь відсутня.

10. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Тихонова К. Труднощі навчання: дислексія, дисграфія, дискалькулія. Практичні рекомендації для дітей, батьків і педагогів. Харків.: Ранок, 2020. 152.с
2. Лісова Л.І. Корекція навчальної діяльності молодших школярів з тяжкими порушеннями мовлення: Монографія. Кам'янець-Подільський: ТОВ «Друк-Сервіс» 2015. 224 с.
3. Логопедія. Підручник, друге видання, перероблене та доповнене. За ред. М.К.Шермет. К.: Видавничий Дім «Слово», 2017. с. 619-768.
4. Жабокрицький С.В. Судова психіатрія: Навч. посіб. К.: МАУП, 2004.
5. Чередніченко Н.В., Клименко І.В., Тенцер Л.В. Порушення письма у молодших школярів: діагностика та корекція. Навчально-методичний посібник. К: ДІА, 2016. 248 с.
6. Ткач О.М. Логопедія: формування семантичних полів слів у дітей з системними порушеннями мовлення. Монографія. Кам'янець-Подільський: ПП «Аксіома», 2019.

Допоміжна:

1. Логодидактика. Навчальний посібник для вищого навчального закладу. К.: Видавництво Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова, 2004. 348 с.

2. Логопсихологія : навч. посіб. / С.Ю.Конопляста, Т.В.Сак ; за ред.. М.К. Шеремет. К.: Знання, 2010. 293 с.
3. Чередніченко Н.В. Початковий курс навчання української мови молодших школярів із тяжкими порушеннями мовлення. Київ: Видавничий Дім «Слово», 2017. 205 с.
4. Чередніченко Н.В., Гайдаєнко В.В. Формування та корекція складової структури слова у дітей із порушеннями мовленнєвого розвитку: навч.-метод. посіб. Київ, 2019. 130 с.
5. Чередніченко Н.В., Попкова О.С. Зміст та методика формування передумов до засвоєння фонетико-графічних умінь та навичок у молодших школярів із порушеннями мовленнєвого розвитку в умовах корекційного навчання. Науковий часопис НПУ імені М.П. Драгоманова, Серія 19. Корекційна педагогіка та спеціальна психологія. Зб. науков. праць. Київ: НПУ імені М.П. Драгоманова. 2018. №35. с. 99-105.

14. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ В ІНТЕРНЕТІ

1. <http://www.nbu.gov.ua>
2. <http://www.ukrcenter.com>
3. <http://lib.meta.ua>
4. <http://www.lib.ua-ru.net>
5. <http://ulif.org.ua/ulp/index.php>
6. http://www.ulif.org.ua/ulp/dict_all/
7. <http://www.novamova.com.ua/>
8. <http://litopys.org.ua/ukrmova/um.htm>
9. <http://www.ussr.to/All/tishkovets/movva.html>
10. <http://www.ussr.to/All/tishkovets/movva.html>
11. <http://aqce.com.ua/>